5. 11. 2025

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Kdo vlastní mosty a kdo má povinnost je udržovat?

Mostní objekty představují důležitý prvek dopravní infrastruktury, který je určen zejména k překlenutí komunikace přes přírodní nebo umělé překážky. Mosty mohou být denně využívány, avšak v době, kdy jsou plně funkční, je otázka vlastnictví poměrně často přehlížena. Teprve ve chvíli, kdy dojde k poškození mostu, omezení jeho zatížení nebo se objeví jiné závady, tehdy vyvstane otázka, totiž kdo je vlastníkem mostu a kdo má povinnost ho udržovat.

Dříve než vyvstane tato otázka nebo již vznikne o tomto spor, zpravidla dochází k dalšímu chátrání mostu, snižování bezpečnosti a zatížitelnosti mostu anebo dokonce jeho uzavření. Nastalá situace pak představuje pro obec, ve které se most nachází, zátěž jak z hlediska dopravní obslužnosti, tak z hlediska nátlaku veřejnosti. Přitom dříve, než stavební úřad uloží nutné zabezpečovací práce, musí přesvědčivě odůvodnit, proč povinnost ukládá právě té které osobě – tedy komu most patří. Bez pečlivého určení právního charakteru mostu (zda je samostatnou věcí, součástí jiné věci nebo příslušenstvím) to však nelze učinit.

V tomto článku se proto budeme zabývat nejprve otázkou vlastnictví mostů a následně také otázkou, kdo má povinnost je udržovat.

Vlastnictví mostů, které jsou součástí dálnice, silnice a místní komunikace

Zákon o pozemních komunikacích výslovně stanoví, že součástí dálnice, silnice a místní komunikace je mostní objekt (nadjezd), po němž je komunikace vedena.[1] Například most tak bude součástí dálnice, která po něm vede. Vlastníkem mostu je proto vlastník pozemní komunikace, na níž se most nachází.[2] V praxi to tedy obvykle znamená, že vlastníkem dálnice a silnice I. třídy je stát, vlastníkem silnice II. a III. třídy je kraj a vlastníkem místní komunikace je obec.[3]

Vlastnictví mostů, které nejsou součástí dálnice, silnice a místní komunikace

Na rozdíl od dálnice, silnice a místní komunikace zákon o pozemních komunikacích již nestanoví, že by mosty byly součástí účelové komunikace.[4] Most na účelové komunikaci proto může být podle konkrétních okolností součástí, příslušenstvím anebo věcí v právním smyslu slova (samostatným předmětem právního vztahu) jako způsobilý předmět vlastnictví. Teprve po určení právní povahy mostu je možné spolehlivě určit, kdo je vlastníkem, a tedy i kdo nese náklady na údržbu a s tím související odpovědnost.

Právě zde pak vzniká většina sporů, zpravidla mezi obcemi a vlastníky přilehlých pozemků. Otázka vlastnictví mostů (zejména nezapsaných v katastru nemovitostí) není totiž právně zcela jednoduchá. Obecně lze konstatovat, že je třeba se při řešení této otázky zabývat tím, kdy a jakým konkrétním skutkovým dějem s jakými konkrétními právními důsledky bylo vlastnictví mostu nabyto.[5] Judikatura ukazuje, že rozhodující pro zodpovězení této otázky bývá například: kdy a kdo most vybudoval, kdo se jeho výstavbou stal vlastníkem, zda vlastnictví mostu přešlo nebo bylo převedeno, zda most není věcí opuštěnou či vydrženou, okolnosti výstavby účelové komunikace.[6]

Ačkoli se v každém jednotlivém případě vychází z konkrétních okolností, u řady mostů se s ohledem

na jejich stáří setkáme spíše s neúplnými archivními podklady než s jednoznačnými zápisy v katastru nemovitostí. Dokazování tak bývá poměrně náročné. V takových situacích se nabízí zkoumat i účel, pro který byl most zbudován. Účel by bylo možné dovodit z přilehlých staveb či provozních zařízení v jeho okolí, typicky u železnice z tzv. strážních domků sloužících mimo jiné k dohledu nad technickým stavem trati a zajištění jejího provozu. Taková okolnost může nasvědčovat tomu, že most byl vybudován pro potřeby železniční infrastruktury a vlastníkem tak může být Správa železnic.

Povinnost údržby mostů

Shora uvedené posouzení právního charakteru mostu a určení, kdo je jeho vlastníkem, musí vždy předcházet tomu, než je zpravidla ze strany stavebního úřadu tomu kterému subjektu uložena povinnost k provedení nezbytných zabezpečovacích prací, v případě, kdy most svým závadným stavem ohrožuje život nebo zdraví osob nebo zvířat, bezpečnost, životní prostředí anebo majetek třetích osob.[7] Stavební úřad musí přezkoumatelně a přesvědčivě uvést úvahu o tom, proč ukládá povinnost právě tomu, koho považuje za vlastníka mostu. Bez této úvahy je rozhodnutí zásadně napadnutelné.

Právě v tento okamžik nejčastěji vzniká shora zmíněný spor, zpravidla mezi obcemi a vlastníky přilehlých pozemků. Pokud se jedná o dálnice, silnice či místní komunikace, bývá otázka vlastnictví poměrně jednoduchá. V takovém případě je vhodné připomenout, že povinnost vlastníka pozemní komunikace, a tedy i případného mostu jako její součásti, je vykonávat její správu zahrnující její pravidelné a mimořádné prohlídky, údržbu a opravy. Podrobněji tuto povinnost upravuje vyhláška Ministerstva dopravy a spojů č. 104/1997 Sb., kterou se provádí zákon o pozemních komunikacích.

Nicméně jakmile se jedná o účelovou komunikaci, je nutné se pečlivě zabývat shora uvedenými otázkami, tedy právní povahou mostu, kdo je jeho vlastníkem a konečně kdo má povinnost nést náklady na údržbu. Nejasnosti v těchto otázkách dopadají na peníze i čas. Zabezpečovací práce představují nemalý výdaj a každé napadení rozhodnutí stavebního úřadu posouvá opravu dál, zatímco most dál chátrá a dopravní obslužnost je omezená.

Mgr. Martin Juřík, LL.M.,
advokát a partner

Mgr. Ondřej Bělošek,
advokátní koncipient

Advokátní kancelář Petráš Rezek s.r.o.

Opletalova 1525/39
110 00 Praha 1

Tel.: + 420 601 001 555
E-mail.: office@petrasrezek.cz

---

[1] § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

[2] § 9 odst. 1 ve spojení s § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

[3] § 9 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích

[4] § 7 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích. Za účelovou komunikaci lze označit komunikaci, která splňuje všechny následující čtyři kritéria, tj. zaprvé že jde o pozemní komunikaci, zadruhé že byl naplněn zákonný účel komunikace (slouží ke spojení jednotlivých nemovitostí pro potřeby vlastníků těchto nemovitostí nebo ke spojení těchto nemovitostí s ostatními pozemními komunikacemi nebo k obhospodařování zemědělských a lesních pozemků), zatřetí že vlastník komunikace souhlasil s obecným užíváním a konečně začtvrté že jde o nutnou komunikační potřebu (nález Ústavního soudu ze dne 9. 1. 2008, sp. zn. II. ÚS 268/06 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 7 As 451/2018 – 28 ze dne 19. 11. 2019)

[5] rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28. 5. 2020, č. j. 30 A 207/2018-59, bod 35

[6] rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 29. 6. 2020, č. j. 57 A 120/2019-88, bod 39

[7] § 135 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon); § 250 odst. 1 písm. a) zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Nový zákon o zbraních a střelivu
- Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů
- Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti
- Klientská zóna Jenda – právní účinky činění podání a doručování písemností
- Kdo vlastní mosty a kdo má povinnost je udržovat?
- Změny zápisu zástavního práva do katastru nemovitostí už nejsou tabu. ČÚZK mění dlouholetou praxi
- Nenápadná novela SŘS s velkým potenciálem: urychlí změny ve správním soudnictví výstavbu?
- Jedno užívání, dvě platby: Neudržitelnost souběžného zpoplatnění nájmu a poplatku za užívání veřejného prostranství
- Zákon o přístupnosti
- Nejvyšší soud k zásadě reformationis in peius v insolvenčním řízení
- Spolehlivost osoby v civilním letectví